

MAVI، موزه مجازی هوشمند هخامنشیان
(www.museum-achaemenid.collegr-de-france.fr)
ترجمه: الهام شیرازی

در سپتامبر ۲۰۰۶ (شهریور ۱۳۸۵)، پس از پنج سال تحقیق و کار ساختاری که با تحریک و رهبری پروفیسور پیر بریان (Pierre Briant) از کالج فرانسه (مؤسسه تحقیقاتی فرانسه) دنبال می شد، "موزه مجازی هوشمند هخامنشی" رسماً بارگذاری شد. هدف از طراحی این سایت که دیگر به عنوان یک مأخذ در سطح جهان تبدیل شده، جمع آوری و مرتب سازی میراث فرهنگی گسترده ای بود که عموماً در مؤسسه های بسیاری در کشورهای مختلف پراکنده بود و اینکه این اطلاعات از طریق صفحه نمایش رایانه ها در اختیار عموم قرار گیرد.

سایتی با آدرس www.achemenet.com که در جولای ۲۰۰۰ توسط پروفیسور بریان بارگذاری شده، مقدمه و تا حدی منادی MAVI بود. شاید یک یادآوری مختصر از نقطه آغاز مشترک این دو پروژه لازم باشد. هدف Achemenet گردآوری تمام اسناد مکتوب مرتبط به یک مکان و زمان در یک سایت واحد بود تا بتواند از دید گسترش جغرافیایی از سند تا بالکان و آسیای مرکزی تا اسوان (Aswan)^۱ و از دید تاریخی از پیروزی و وحدت سیاسی دوران کوروش کبیر (۵۵۰ قبل از میلاد) تا از هم پاشیدگی بعد از دوران اسکندر کبیر (۳۰۰ قبل از میلاد) را تعریف کند. www.achemenet.com که با استقبال خوبی هم مواجه شد، روی صحبتش اساساً با انجمنهای علمی بود که نقش فعالی در ساخت و گسترش سایت داشته اند و استفاده کنندگان اصلی آن هستند. محققان میان نواحی فرهنگی قدیمی و کشورهای زمان حاضر پراکنده اند. ممکن است بیهوده به نظر برسد، ولی طراحی چنین سایتی می تواند آنها را قادر سازد که از یک فضای مجازی به یک انجمن علمی واقعی دست یابند.

به دلایل تکنیکی جنبه ای از این پروژه در آن زمان گسترش نیافته بود؛ نقشه ای برای جمع آوری و در دسترس آوردن دهها هزار اشیاء مربوط به هخامنشیان. خیلی زود مشخص شد که انجام چنین کاری نیاز به برنامه نویسی و طراحی یک سایت اینترنتی اختصاصی با تکنیک هایی دارد که در آن زمان در مراحل بسیار ابتدایی بود، سایتی با دسترسی آزاد به یک بانک اطلاعاتی گسترده آنلاین. بدین گونه اندیشه موزه مجازی هخامنشی به دنیا آمد. تیمی از تاریخدانان، باستانشناسان و موزه داران که توسط پروفیسور بریان گرد هم آمده بودند و متخصصان IT، با همکاری بسیار دقیق و نزدیک توانستند این ایده را با موفقیت به واقعیت تبدیل کنند. بخش اصلی سرمایه و منابع توسط کالج فرانسه، وزارت تحقیق فرانسه و CNRS (مرکز ملی تحقیقات علمی) فراهم شد. موزه ها، همکاران و ناشران اجازه دادند که آزادانه و رایگان از عکس های دیجیتالی و غیردیجیتالی آنها که به صورت امانی در اختیار داشتیم استفاده کنیم. به لطف اشتیاق همکاری که از سوی بسیاری از موزه ها - بریتیش میوزیم در بریتانیا، لوور و کتابخانه ملی-دفتر نشانهای فرانسه، موزه پن Penn و انجمن شرقی شیکاگو در ایالات متحده آمریکا، موزه مونیخ آلمان، انجمن شرق نزدیک در هلند و ... - ارائه شد و با کمک نویسندگان و ناشران کتابها، ما تاکنون توانسته ایم از حدود ۸۰۰۰ شیء تصاویری با کیفیت بالا گردآوری کنیم، که صدها اثر طراحی مربوط به هنرمندانی که از قرن هفدهم به بعد به ایران سفر کرده و با خود طرح های خطی اولیه و طرح های کامل آورده اند نیز می شود. هر شیء با جزئیات مشروح و سندیت علمی همراه است.

برای لذت بخش و کارآمد کردن این سایت ابزار خاصی برای تورهای مجازی طراحی شده اند: در این تورها شخص به راحتی به راهنمای آنلاین به صورت تصاویر متحرک پیاپی (با صدا و تصویر) دسترسی دارد و می تواند یک شیء را در حالت ها و با جزئیات بی مانند بیازماید، بزرگنمایی آن را تغییر دهد و یا با شیء دیگری مقایسه کند. ولی این سایت تنها برای انجمنهای علمی ایجاد نشده است. دانشجویان، مبتدیان و عموم مردم هم در اینجا فراموش نشده اند. در این سایت بخشی به نام "اکتشاف" (discovery) وجود دارد که معرفی عمومی، تاریخچه و مناطق تاریخی خاور میانه را طی دوران حکومت هخامنشیان به صورت فیلم های مستندی که به سکانس های متعدد تبدیل شده اند، در اختیار مراجعین قرار می دهد. می توان در مناطقی مانند پاسارگاد، هگمتانه (همدان امروزی) و تخت جمشید به سیاحت پرداخت و نقاط تحول این دوران شگفت انگیز را درک کرد. این واقعا یک موزه جدید است - موزه ای که قبلاً هیچگاه وجود نداشته و هرگز خارج از اینترنت بوجود نخواهد آمد. تنها با یک کلیک اشیاء می که در واقع از یک منشاء بوده اند و هم اکنون در موزه های متعدد در بخش های مختلفی از دنیا پراکنده شده اند، می توانند بر روی صفحه نمایش رایانه در کنار هم در

^۱ شهری در جنوب مصر و مرکز استان اسوان

مقام مقایسه قرار گیرند. علاوه براین با گسترش این موزه، سیاهه گویایی از تمدن، مکان و زمان خاصی که ارزش بهتر شناخته شدن را دارد ایجاد شده و نمایان خواهدگشت.

به عبارت دیگر یک موزه مجازی واقعی مانند MAVI همکاری مستقیمی با کار حفاظت از یک میراث فرهنگی بی همتا را ایجاد می کند. مانند هر موزه یا مؤسسه متعهد فرهنگی، این کار هیچگاه کامل نخواهدبود: نه تنها ابزار رایانه ای برتری در آینده در دسترس خواهدبود بلکه به مجموعه های موزه های مجازی هخامنشی نیز مرتبا افزوده خواهدشد، با کمک موزه هایی از سراسر جهان که بیشتر پذیرفته اند که در این ماجرا نقشی داشته باشند. امیدواریم که MAVI الگویی برای اقتباس ساده دیگر مجموعه های میراث فرهنگی باشد.

منبع:

Briant, Pierre. MAVI, the Virtual Interactive Achaemenid Museum, ICOM NEWS, no.4, 2006